

КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

СИЛАБУС КУШНІРСТВО 2025-2026 н.р.

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	4-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	Вибіркова

Викладач: Щербина Наталія Миколаївна
+38097125730, natkakischuk@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Заняття: згідно розкладу, аудиторія № 50

Формат викладання дисципліни «Кушнірство» включає наше з вами живе спілкування, практичну роботу в аудиторії та механічній майстерні ХВШ, а також самостійну роботу. Лекційні заняття розкриватимуть певну тему згідно плану курсу. На практичних заняттях ви матимете змогу виконувати заплановані задачі в майстерні ХВШ та консультуватись з майстрами виробничого навчання і викладачами курсу. Самостійна робота націлена на засвоєння теоретичного матеріалу на практиці та вдосконаленні практичних вмінь і навиків.

Консультації. Заняття відбуватимуться відповідно до розкладу, де проходять усі консультації, пов'язані з виконанням завдань. Якщо вам потрібні додаткові індивідуальні консультації, які стосуються змісту курсу, ваших робіт, чи інших питань, пов'язаних з освітнім процесом, ми можемо зустрітись за попередньою домовленістю. Ви можете також використовувати для комунікації e-mail, виключно в робочі дні, намагатимусь оперативно відповідати на ваші запитання.

Умови листування: В темі листа необхідно вказати назву дисципліни та прізвище автора (наприклад, Кушнірство Кіщук або скорочено робота), анонімні листи не розглядаються. Назва файлу має містити прізвище і завдання. Формати: тексти — pdf, doc, docx, ілюстрації – jpeg.

Дистанційне навчання: Навчання проводиться дистанційно у зв'язку із відповідними розпорядженнями щодо впровадження заборон відвідувати КДІДМ. В цьому випадку консультації будуть проводитись в онлайн-режимі, а лекційні заняття на платформі Zoom, основним джерелом контакту буде електронна пошта. Якщо вам необхідна додаткова

інформація чи обговорення питань, що стосуються даної дисципліни, може використовувати інші засоби зв'язку.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни):

Вивчення дисципліни базується на знаннях, які одержали студенти після вивчення технології та матеріалознавства, художньої майстерності, моделювання і дозволяє розуміти методи виготовлення та оздоблення шкіряних виробів під час опанування дисциплін: «Синтез технологій у виробі зі шкіри», «Проектування», «Дипломне проектування».

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ та МАТЕРІАЛИ:

Обладнання: Швейна, двоїльна машини, прес для кріплення фурнітури.

Інструменти: Ніж шерфувальний, голки кушнірські, шило, молоток, стамески, пробійники різної конфігурації, ножиці, брусок, циркуль, кутники, лінійки (дерев'яна, металева), лекала.

Матеріали: Шкіра овчина, каракуль, сап'ян, нитки (капронові, вовняні), клеї (Момент, 88).

Фурнітура: хольнітени, блочки, пуклі-бобрики, гудзики, пряжки.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	8 (240 год.)
Вид занять	Кількість годин
Лекції	4
Практичні	146
Самостійна робота	90

Семестр 7 - 10 год./тиж.

Анотація: Художня обробка шкіри вирізняється оригінальною специфікою, де поєднуються сучасні технології та споконвічні ремісничі традиції ручного виробництва. Кушнірство є одним з видів традиційних ремесел українців, що передбачає вивчення художньої обробки овчини. Відродження забутих унікальних рукотворних технік і впровадження їх в сучасне декоративне мистецтво є одним з пріоритетів косівської мистецької школи. Така стратегія розвитку даного напрямку у галузі декоративного мистецтва забезпечується експериментальною діяльністю, де формується своєрідний «почерк» студента, який буде вирізняє їх з поміж інших.

«Кушнірство» є дисципліною вільного вибору і тією важливою ланкою освітньо-професійної підготовки майбутніх фахівців з декоративно-прикладного мистецтва, яка буде мати безпосередній вплив на їхню загальну професійну підготовку, забезпечить глибокими специфічними знаннями та унікальними вміннями й посилить конкурентоспроможність в мистецькому середовищі.

Мета дисципліни полягає у вивченні особливостей декорування кушнірських виробів та майстерному виконанні ряду технологічно-конструкторських завдань в процесі виготовлення та розробці власних виробів з овчини.

Завдання:

На початку курсу студенти ознайомлюються з традиціями кушнірства в Україні, вивчають їх способи формотворення та декорування. Обирають тему і визначаються з напрямком діяльності. Наступним етапом буде розробка конкретної теми, підбір технологічно-конструктивних та пластичних рішень, проведення технологічних апробацій способів декорування для пошуку художньо-пластичної мови відтворення задуму в матеріалі.

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі «Декоративне мистецтво» (ІК – інтегральна компетенція, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 3.Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	№ теми	Методи викладу	Зміст	Години			
				Усього	лекції	практичні	СРС
ВІІ семестр							
МОДУЛЬ 1. Кушнірство: традиції та новаторство.							
Змістовий модуль 1. Художньо-технологічні принципи виготовлення виробів з овчини.							
1	1	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, репродукти	Традиційні кушнірські вироби українців: конструктивно-технологічні особливості. Сучасні майстри-кушнірі. Кушнірські вироби в колекціях сучасних модельєрів. Джерело творчості. ПР: Аналіз силуетів форм кушнірських виробів. Концептуальний ескіз. СР: Аналіз оздоблення кушнірських виробів.	16	2	8	6

		вний	Замальовки тенденцій моди.				
2 3	2	Практична робота, демонстрація, проблемно-пошукові	Антропометрія. Види силуету. Лекала і припуски. Макетування. Зони декорування. Форма і декор. Шаблони декору. Максимальне відтворення ескізу. ПР: Визначення силуету і розмірів. Побудова лекал. СР: Макет виробу. Шаблони декору.	32		20	12
4 5	3	Практична робота, проблемно-пошукові демонстрація	Підготовчі операції та процеси. Підбір основних і допоміжних матеріалів. Інструменти та обладнання. Фурнітура. Розмітка і розкрій шкіри. Раціональне використання матеріалів. Особливості роботи з овчиною. ПР: розмітка і розкрій деталей шкіряних виробів. Пошиття виробу. СР: виконання необхідних підготовчих операцій згідно ескізу.	32		20	12
Практичне завдання: Пошиття кушнірського виробу							
Змістовий модуль 2. Вираження художнього задуму кушнірськими техніками.							
6 7 8 9 10	4	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Творчі, практична робота.	Технологічні особливості декорування кушнірських виробів. Способи оздоблення. Регіональні особливості. Синтез технік в оздобленні кушнірських виробів. Композиція декору. Колорит. Фактура. ПР: Оздоблення кушнірського виробу згідно ескізу. СР: Зразки технік декорування.	80	2	48	30
11 12 13	5	Практична робота, проблемно-пошукові.	Монтування. Врізні і накладні кишені. Кріплення елементів декору до основи. ПР: монтування деталей декору. СР: виготовлення основних і допоміжних деталей.	48		30	18
14 15	6	Практична робота, демонстрація.	Кінцева обробка. Способи оздоблення країв. Кріплення гудзиків, петель і китиць. Чистка. ПР: обробка країв кушнірського виробу. СР: очищення шкіри.	32		20	12
Практичне завдання: Оздоблення кушнірського виробу							

ЛІТЕРАТУРА

1. Білан М. С., Стельмашук Г. Г. Український стрій. Львів : Фенікс, 2000. 325с.
2. Булгакова Л. Традиційний хутряний одяг Борщівщини. Літопис Борщівщини, 1996. Вип. 8. С. 54–58.
3. Горинь Г. Й. Художня обробка шкіри. Поділля: Історико-етнографічне дослідження. К. : Доля, 1994. С. 430–434
4. Горинь Г. Й. Шкіряні промисли західних областей України (друга пол. XIX- поч. XX ст.). К. : Наук. думка, 1986. 93 с.
5. Горинь Г. Й. Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій. К.: Майстер книг, 2016. 255 с.
6. Гуцульська вишивка в колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини і Покуття імені Й. Кобринського : монографія / за заг. ред. : О. Никорак ; відповідальна за вип. Л. Лихач. К.: Родовід, 2010. 200с.

7. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР. К. : Наукова думка, 1988. 194 с.
8. Карпинець І. Кептарі Українських Карпат. Львів : Панорама, 2003. 56 с.
9. Кіщук Н. Технологічні особливості декорування художніх виробів зі шкіри на Покутті. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2011. Спецвипуск VIII. С. 122–128.
10. Кіщук Н. Кушнірські вироби на Покутті і Західному Поділлі: конструктивно-технологічний аспект. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2012. №1. С. 32–35.
11. Кіщук Н. М. Історичні аспекти становлення шкіряних промислів на Покутті. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2017. Випуск 33. С. 53–65.
12. Кіщук Н. Кушнірство на Покутті: історичні аспекти становлення та шляхи відродження промислу. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2018. Випуск 36. С. 113–128.
13. Кіщук Н.М. Художні вироби зі шкіри Покуття та Західного Поділля кінця XIX — початку XX ст. (типологія, художні особливості): дис... канд. мист. : 17.00.06/ Львівська національна академія мистецтв. Львів., 2019. 207 арк. + 350 арк. (дод.)
14. Книш Б. В. Художні вироби зі шкіри на Гуцульщині XIX-XX ст. (витоки, типологія, художні особливості, збереження традиції) : дис. ... канд. мист. : 17.00.06. Львів, 2006. 182 с.
15. Косміна О. Традиційне вбрання українців. Лісостеп. Степ. К. : Балт-Друк, 2008. Т. 1. 157 с.
16. Косміна О. Традиційне вбрання українців. Полісся. Карпати. К. : Балт-Друк, 2010. Т. 2. 160 с.
17. Кульчицька О. Л. Народний одяг Західних областей УРСР: альбом. К, 1959. 16 с.
18. Матейко К. Український народний одяг. К. : Наукова думка, 1977. 224 с.
19. Ніколаєва Т. О. Український народний костюм. Надія на ренесанс. К. : Дніпро, 2005. — 320 с.
20. Пилип Р. І. Художня вишивка українців Закарпаття XIX — першої половини XX ст. (типологія за призначенням, художніми та локальними особливостями). Ужгород, 2012. 468 с.
21. Сапеляк О. Обробка шкіри та вироби з неї на Покутті. Народознавчі зошити. 2017. № 2 (134). С. 327–340.
22. Свійонтек І. Покутські вишивки Прикарпаття. Мистецтво геометричного орнаменту і колориту. Перший мистецький альбом. Львів : Апріорі, 2013. 260 с.
23. Стельмашук Г. Українське народне вбрання. Львів : Апріорі, 2013. 256 с.
24. Українське народне вишивання: навч. посібник. Київ: Науковий світ, 2006. 284 с.
25. Український народний одяг XVII – початку XIX століття в акварелях Ю. Глоговського / [авт. та упоряд. Д. П. Крвавич, Г. Г. Стельмашук ; ред. Ю. Г. Гошко]. К.: Наук. думка, 1988. 272 с.
26. Kishchuk Natalia. The Typological Range of Artistic Leather Goods in Pokuttya and Western Podillya of the Late 19th and Early 20th centuries. *The European Journal of Humanities and Social Sciences*, Premier Publishing s.r.o. Vienna. 1. 2019. p.17-22 p.
27. Kishchuk N. Artistic Leather Goods in Pokuttya and Western Podillya in the research works by ethnographers and art critics of the end of the XVIIIth — XXth centuries. *Austrian Journal of Humanities and Social Sciences*. 2014. № 1. P. 44–48.
28. <https://burdastyle.ua>
29. <https://www.youtube.com/watch?v=JLpkODIxfoM>
30. <https://www.youtube.com/watch?v=XQ1lr0P91Pc>
31. https://swakara.ucoz.ua/index/istorija_kushnirstva_m_tismenicja/0-6
32. <http://www.infolibrary.com.ua/libs/kraeznavstvo/59-opillja/624-domashni-promisli-ta-remesla.html>.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних та практичних занять. Практичні заняття здійснюються аудиторно у вигляді творчо-технологічних способів декорування кушнірських виробів у відповідності до теми. Самостійна робота студентів зорієнтована на підготовку до практичних занять у вигляді апробації власних технік та виконання безпосередньо виробів зі шкіри згідно ескізів в матеріалі.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Виконані завдання оцінюються за накопичувальною системою балів в результаті поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль за виконанням всіх складових роботи в матеріалі здійснюється згідно з графіком виконання завдання. Поточний контроль проводиться у формі попередніх переглядів завдань згідно тем і в кінці кожного змістового модуля.

Підсумковий – це узагальнення отриманих результатів студентами у кінці семестру здійснюється у формі екзамену-перегляду. Обов'язковою умовою допуску студента до екзамену є вчасне виконання всіх складових проекту.

Критерії оцінювання навчальних елементів (тем).

Критерії оцінювання навчальних елементів	Поточні (за змістовий модуль)	Підсумкові
Концептуальний ескіз	4	
Лекала, макет	4	
Композиційне вирішення	4	8
Авторська ідея, новаторство	8	12
Формотворення в матеріалі, презентація	10	20
Сума балів	30	40
Додаткові бали		
Відвідування занять		3
Творча поза навчальна діяльність		4

Принцип отримання суми балів за семестр є результатом накопичення балів з поточного (ЗМ1 (30) +ЗМ2(30)) та підсумкового контролю (40), отже $2 \times 30 + 40 = 100$.

Семестр	Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий екзамен-перегляд	Кількість балів
1	Модуль 1.			
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
	30	30	40	100

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	Високий рівень сформованості теоретичних знань та практичних навиків, комунікативних компетентностей. Уміння самостійно опрацьовувати необхідну інформацію; формувати авторські ідеї, інновації у галузі художньої кераміки; використовувати фахову технологію та продукувати креативні форми художніх виробів. Якісно презентувати творчу роботу. Забезпечувати технологічні процеси технічною документацією, описами, розрахунками. Пропонувати зразки авторських виробів для серійного впровадження у виробництво.
Добре	74-89	BC	Достатній рівень сформованості теоретичних знань та практичних навиків, комунікативних компетентностей. Під керівництвом викладача опрацьовувати необхідну інформацію; формувати ідеї у галузі художньої кераміки; використовувати фахову технологію. Якісно презентувати

			творчу роботу. Забезпечувати технологічні процеси технічною документацією, описами, розрахунками. Пропонувати зразки авторських виробів для серійного впровадження у виробництво.
Задовільно	60-73	D	Задовільний рівень сформованості теоретичних знань та практичних навиків, комунікативних компетентностей. Під керівництвом викладача опрацьовувати необхідну інформацію; формувати ідеї у галузі художньої кераміки; використовувати фахову технологію. Мати поняття про презентацію творчої роботи.
Незадовільно	35-59	FX	Початковий рівень сформованості теоретичних знань та практичних навиків, комунікативних компетентностей. Розуміння окремих частин технологічних процесів. Обмежене володіння фаховою термінологією.
Незадовільно	0-34	F	Відсутність сформованості будь яких теоретичних знань та практичних навиків.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА. Під час занять з дисципліни «Кушнірство» відбувається жива комунікація, обмін ідеями і пропозиціями між студентами та викладачами щодо реалізації творчого задуму. Позитивно впливає на оцінювання активна творча діяльність студента та власна концепція вирішення поставлених завдань згідно тем.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ. Не допустимим є спізнення та пропуски занять студентами без поважних причин. Всі пропущені теми студент повинен опрацювати

самостійно і здати необхідні вправи передбачені темою. Оцінювання відбувається за накопичувальною системою - поступово, якщо кількість пропущених занять без поважних причин становить 50%, то навіть за наявності всіх складових проекту студент не може отримати більше 60 балів, оскільки не зміг засвоїти матеріал на належному рівні.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Всі учасники навчального процесу в КДІДМ сповідують принципи академічної доброчесності і несуть персональну відповідальність за їх дотримання. У разі виявлення плагіату чи підміни робіт під час виконання практичних, самостійних, індивідуальних завдань, студент отримує незадовільну оцінку. Детальніше в «Положенні про академічну доброчесність»

http://kdidm.edu.ua/images/PDF/PUBLIC_INFORMATION/POLOZHENNIA/2025/Polozhenja_Pro_Akademichnu_Dobrochesnistiy_U_Kdidm.pdf

ВИКЛАДАЧ:

Щербина Наталія Миколаївна, доцент кафедри декоративного мистецтва КДІДМ, кандидат мистецтвознавства.

Учасниця конференцій, авторка наукових публікацій в Україні та за кордоном. Навчалася на відділах художньої обробки шкіри в Косівському коледжі прикладного та декоративного мистецтва ім. В. Касіяна, згодом в Косівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва та на кафедрі дизайну Львівської національної академії мистецтв. Працює в галузі художньої обробки шкіри.